

Megjelen

minden vasárnap. Előfizetési ára egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, három hónapra 1 frt. 80 kr. Szerkesztő és kiadóhivatal a piacz-utczai Csanak-házban.

HORTOBÁGY.

Hirdetésdíj:

Négyhasábos peit sorért egyszeri hirdetésnél 5 kr, háromszoriál 4 kr. többszörinél vagy nagy terjedelmű hirdetésnél árszámítás. Egyes szám ára 15 kr.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Évi jelentése

a debreczeni kertészeti egyesület választmányának az 1864. jan. 3-iki tisztújító- és közgyűlésre.

Tisztelt közgyűlés!

Amidőn a most lelépendő választmány az egyleti ügyek vezetését átvette, -- volt az egyesületnek 2 pártoló, -- 66 alapító, -- 224 részvényes és 8 tiszteletbeli s így összesen 300 tagja. Jelenleg van 2 pártoló, 72 alapító és 207 részvényes, -- 11 tiszteletbeli, -- tehát összesen 292 tagja.

Szomoruan kelle tapasztalnunk, hogy tagjaink létszáma némileg kevesbedett; de ha a közelmúlt év mostohaságát, -- mely a kertészeti viszonyokra a leghátrányosabbnak mondható, -- tekintetbe vesszük: örülnünk kell, hogy a tagokat nem szállotta meg a csüggedés, és egyleti jövőnk érdekében hívei maradtak a kitűzött czélnak, az alföldi gyümölcsészetet oly fokra emelni, minőre ez hivatva lenni bizonyult; jól érzék, hogy nem lehet az egyesületnek előbbi buzgó törekvéseivel alább hagyni, hogy a kertészeti ügye körül lankadatlan szorgalmának ohajtott gyümölcsészt szemlélhesse.

Most pedig egyesületünk évi mozzanatai közt legelsőben is a pénztár állását van szerencsénk a t. közgyűlésnek bemutatni; jelesen:

A múlt 1863. évi január 31-én történt pénztárvizsgálat alkalmával maradványképp átvett 777 frt 94 kr-hoz hozzáadván a fent kitétt időtől fogva bevett 1830 frt 68 és 1/3 krt: teszen az összes évi bevétel 2608 frt 62 1/2 kr. A kiadás 2307 frt 77 1/2 kr. S így a maradvány jelenleg 300 frt 85 kr., miből a takarékpénztárban 200 frt 64 kr tőkésített összeg kamatozik; 100 frt és 21 kr pedig a pénztárban készletben áll.

Hogy a választmány működéseit megkönnyítse s határozatait gyorsabban foganatosíthassa: bizottságokat alakított; jelesen igazgató- csarnok- és izelőbizottságot.

Továbbá, hogy az egyesületnek hasznot szerezzen, czélszerűnek látta a választmány, a mivelés alá azon év folyamában használat alá nem vehetett táblafüldéket, dinnyefüldéket egyleti tagoknak haszonbérbe adni. -- Hogy pedig a föld minél alkalmasabbá s értékesbbsé tetessék: a kertben tárogott két nagy s több kisebb gödröt betöltöttet s elegyengettet. Azonkívül a collegium-kertet 4 lábnyi széles és ugyanoly mély árokkal, annak lehető kártól megóvása végett körülkerítettet.

A faemelésit illetőleg, az igazgatóbizottsági létszám-kimutatás nyomán a következő eredményt tüntetjük elő:

Nemesítvény, a collégiumkertben	6423 db.
Magonez ugyanott	4258 "
Eladásra szánt esemete dtto.	1349 "
Vas Pál igazgató-kertész urnál	96 "
Az egyl. kertben	367 "

Melyekből az öszön több száza menő el is adatott, amikről való számlatás jelenleg épen folyamatban van.

Az igazgatóbizottság által a förtélnhető károk kikértilése tekintetből esoszál a külsökertbe Perezé Istvánt ajánlotta, ki is 120 ftnyi évülj mellett fel is fogadtatta.

A választmány és közgyűlések tartására a czepléduczai 3. számú házban levő terem, évenkénti 60 ftért 3 évre kibéreltetett.

A csarnokbizottságnak a m. évi febr. 11-én tartott választmányi ülésében lett megbízatás folytán sikerült a csarnokot, nem ugyan egyletünk, hanem a vállalkozott Gobóczy Károly ur saját ügyködsé alatt, a közönség számára kinyitni; ki is e vállalatát az egyesület szellemi pártolása mellett, azon évi júliushónban megkezdette, aképen, hogy csarnokában úgy az egyesület, mint az egyleti tagok gyümölcsészek elkülönbített helyet adva, azokból kiállítás rendezni és azokat 10% levonás mellett árulni köteleztetett.

A czélszerűbb póttakarványmek kijelölésére közgyűléssileg kiküldött bizottságnak, tanácskozásiának eredményét, a múlt évi „Hortobágy” heti lap 22-ik számában mutatta föl; mely nevezett szám a városi tanács által 8000 példányban ingyen ki nyomattatván, a lakosok közt házakint kiosztatott.

Gyümölcs- és terménykiállítás, a mostoha időjárás szülte kevés és silány termés miatt eszközölni egyáltalában nem lehetett.

A csöszlak felépítése, -- miután azt, az ideiglenesen épített csöszknyhó egyelőre pótolja, az egyesület jelenlegi szük pénzvizonyai miatt elmaradt; intézkedett azonban a választmány, hogy a pénzze déli oldalán, egy sok hasznot ígéro tenyészház a közelebbi múlt őszy folyamában felépíttessék; de mivel a városi tanács az épületi anyagok kikérése végett benyújtott folyamodványra a válasz, illetőleg az anyagok utalványozása csak a múlt hó 29-én tudattatott a választmányal, bár ezen tenyészház azon évben munkába nem vehetett; az igazg. bizottság intézkedett, hogy ez, a jelen évi februárhó végeig felépüljön. Ugy szintén gondoskodott arról is, hogy ama földök, melyek a múlt nyár folytán kapus növény alá egyleti tagok által kibéreltettek s még ez évben az egyesület czéljaira föl nem használhatók: ez évi okt. 15-ig használatra, haszonbérbe adassanak.

Továbbá az igazg. bizottság az eladásra szánt esemetefák múlt évi őszi leltárát a választmány elé terjesztvén, kiszámoltatta, miképen a esemete-fajokból, alapítótagoknak 10. részvényes tagoknak pedig 5 darab jut 20 -- 20 kr-ával illetőségükben.

Örömmel tudatja a választmány a t. közgyűléssel, miképen a múlt őszy Esztergomban rendezett gyümölcs- és terménykiállításán egyesületünk által az oda küldött néhány körte és almajökert, a bírálóbizottságnak méltánylatú kitéjező oklevél Walter János (tiszteletbeli tagjaink utján egyesületünknek megküldetett.

Végül a választmány, az 1862-ik évi nov. 16-án tartott közgyűlés 9-ik számú végzése 7-ik pontjában lett megbízatása folytán az egyesület alapszabályainak tüzetes átdelegozása után, azt a t. közgyűlés jövőhagyása és megállapítása végett ezennel bemutatja, hogy az felsőbb helyre fötjerjesztessék.

Korrajzok.

II. A mársmezőn.

Leirhatlan tolongás uralkodott 1808 auguszt. 15-én a dél-után 1-ső óráiban, a hadastyánok palotája közelében.

A concordia-tér felől óriás tömeg hullámzott a XV-ik Lajos hidján keresztül, az auszterliczutzán végig az agastyánok laka felé, ezer meg ezer ember összevissza, gránátosok és vadászok, tüzerek és huszárok, gyalogok és vértések. Minden összevissza vegyülve, egymást karonfogva, a háromszegű kalap egy csákö mellett a táborisapka egy medvebórsüveg mellett, a gránátos vöröshajtókás frakkja a csillámló mellvas s a mameluk barnásfekete arca mellett.

Es e tömeg a hadastyánok polotája előtt vonult el, a de la Motte piquetutcza hosszában a Márs mezeje felé tartván.

A hadastyánok palotája előtt pedig az öreg és fiatal rok-kant vitézek állottak, kik pár órával előbb a nemzetnek e nagy napra ágyúikkal harangoztattak be. Azért hagyták el lakhelyeiket s azért foglaltak állást isten szabad ege alatt, hogy ifju, erőteljes bajtársaik magok előtt elvonulni lássák.

A ragyogó ágyúk ülése és támaszul szolgált nekik, mankók mellett heverték; nadrágszáruaik, melyekben lábuknak kellett volna lenni; ruháik ujjai, melyek már évek óta nem fedeztek kart, üresen, lomposan csüngöttek alá; eközben a nap meleg sugarait lövelé azok fejére, kiknek haját Egyiptom vagy Olaszország izzó napja égette. Az őrmester, kinek még mindkét lába megvan, bár egyik szemét kiszurta egy osztrák dzsidás Auszterlicznél támaszul szolgál a századosnak, ki egészen megvakult; izmosabb fizzők, kik seibeiket talán csak Jenánál kapták, öreg, lábatlan bajtársaik alacsony kocsikon tologatják a palota előtti térre.

Midőn ezen korhadt s nagyrészen összeesett alakok, a Spanyolországba rendelt ezredek fiatal katonáit megpillantották, fölemelkedtek ágyúikról s mankóikra támaszkodva katonai állást vőnek, mellüket amennyire lehet, kivetik, rendjeleik piros szalagával kaczerkódnak, háromszegletes kalapjaikhoz emelik kezüket s egyik vive l'empereurt kiáltják a másik után.

Csakhamar egymást éri az emberfő a Márs mezején. Középen ezer asztal látható, melyeknél a gárdák soraköna-bajtársait megitzstelik. Az asztalok között katonaság hullámzik, kik a lakománál csak mint nezek vesznek részt, ismerősöket keresnek s a megtaláltsakkal pajtáskódnak. A lakoma terét százezer párisi polgár raja fogja körül, melynek itt-ott nevezetes elődiszitményül legalább épen amnyi vidéki lakos szolgál, kiket a napoleoni ünnepek esaltak Párisba. A Márs mezejét bezáró de la Labourdonnaie és de Suffren sétautakat is nagy embertömeg lepte el annyira, hogy a lovas esendörök alig képesek az utat a kocsik és lovak számára nyitva tartani. Aránylag ezen ut még kevesebb élénk, de csakhamar azzá lesz, mihelyt az udvar és a Signoria hölgyei, a katonaiskola szönyegekkel borított erkélyein helyet foglalnak.

Az asztaloknál vidám élet buzog.

Epen most kezd meg egy franczian dalt egy század árkász, mely még négy hét előtt Dánczigban táborozott s másik négy hét alatt talán már Saragossa előtt álland a futóárkókban. A dal oly légyan és kéjelgően hangzik, oly öszhangzatban van a tiszta nyári léggel, hogy azonnal rá lehet ismerni a provencai hangidomzatra. Délifrancziasország ezen fin, láthatólag örülnek, hogy nemsokára ismét látandják a délt. Körüljár köztük a borosüveg s beszélgetnek egymással azon gyönyörökről, melyek Bayonneban s még tovább délfelől várnak reájok.

„Csak Bayonneban kezdődik a szerelem és bor országán” kiáltja egy tiszoripantant őrmester. -- „Hígyjétek el, én ismerem Bayonnet, -- őt hónapig voltam ott helyőrségben. Oly igaz, amint ti láttok, hogy Bayonneban két szeretőt hagytam hátra, kinek egyike 14, másik 15 éves volt. -- Hajh! Bayonneban hamar érnek a leányok, Spanyolországban még hamarabb. Amint meglátod őket, szerelmet követelnek tőled s a legkisebb érintésnél teljesen tára lobbannak. -- Hát még a spanyol bor! Ott vörös tentafornát töltenek a kulacsba s azt bornak nevezik! O Bayonne, O Spanyolország! olesó madeira-, xeres-, malaga-boraidall! -- mint vágyom utánad!”

„Semmi melázás, semmi ábránd!” -- kiáltá nevetve egy másik.

Az őrmester nem hagyta magát korlátozni, hogy a déli vidékek után ne ábrándozzék s csengőhangon egy spanyol dalhoz fogott franczia fordításban, mit a pajtások is könnyen elsajdítva csakhamar utánmondották:

„Connaissez vous a Barcelone
Une Andalouse au teint brun,
Pále comme une nuit d'automne
C'est ma maitresse, c'est ma lionne!” *)

hangzott félrimekben az asztalok kosszában.

A tisztek asztalánál sem volt élettelelebb a mulatság. Csakhoggy itt, leginkább Európa azon új térképe fölött folyt a vita, melyet Le Sage épen most adott ki. A lap, roppant figyelmet vont magára. Ha csak két műveltebb franczia öszzejött, lehetlen volt, hogy Le Sage Európa felülvizsgált térképeről ne beszélgettek volna, melynek hivatalos jellemet tulajdonítottak. Természetes volt, hogy a térkép, a franczia hadsereg tisztejt, mely épen most készült Európa térképet a pyrenai felsziget elfoglalása által ismét alaposan megváltoztatni, kétszeresen érdekelte.

A franczia birodalom, egyszímmel festve, Portugalliától, Spanyolországig keresztül, északon egész Norvegiáig; keleten Poroszorszáig és Ausztriáig terjedt e térképen. Minden e körben eső ország közül, csak Hollandia volt névvel és határpontokkal megjelölve. Különbben csak Orosz-, Poroszországot, Ausztriát, Törökországot, Svéziát ismerte el e térkép. A spanyol és olasz-

félszigetet, Helvétiajt, a rajnai szövetséget, Hollandiát és Dániát, csak nagy francz a szövetségnek tekintette, melyhez nyolczvan millió ember és kilenczven ezer négyzög mértföld tartozott. Egy röpirat, mely a térkép kiegezsítésére szolgált, Európa legkerekebb, legösszefüggőbb és hatalmasabb országáinak nevezte Francziasországot, oly országnak, melynek földirati határai legjobban ki vannak jelölve a természet által s katonai közeledés ellen is leghatályosabban védelmezhetők; oly országnak, mely éghajlatának szelid természete, földjének gazdagsága, gyártmányai s természetnyeiének különfélesége, a művészetek és tudományok állapota, lakosainak jelleme, szóval minden által a legjobban meg van áldva, mi a társadalom jólétét s a polgárisodás dicsőségét megálapíthatja.

E röpirat, mely tömegesen szóróztat Páris és déli Francziasország lakosai, úgy a hadsereg sorai közé, hogy általa a népet és katonaságot a spanyol hadjárat iránt föllekitesék, magas elismeréssel beszélt a francziákról. Élénkeknek, elmetehetséggel megáldottaknak, tüzeseknek, gyönyör- és dicsvágyóknak, békében szeretetreméltóknak, a harcban rettentőknek nevezte azokat. A francziák, -- folytatá tovább, a felülvizsgált Európa hivatalos magyarázata, -- lángész által vezetett vitézségük által, épen most döntötték el Európa sorsát, mely jelenleg Francziasország szövetségrendszerén nyugszik. E rendszer, mely Európa nagyobb részét kormányozza s a többi tőle független Európát, tömege s mozdulatának hatalma által magával ragadja, kelet és nyugot ellen egyenlően erős korlátot állított föl, melynek egyikét, a nyugotit, a spanyol háboru teljesen megszálláridandja. E korlátokon belül, a franczia szövetségrendszer, minden rendtelenséget és harcot kipusztít, törvényeket szervez, honossá teszi a nyugalmat s öszhangzásti rendszert alapít, midőn a békét megszálláridítja s a háboru közel kitérését lehelenné teszi.

E komoly multság közben, melyre a térkép s tudákos toladéka adtak okot, élénken szikrázó éleket vágtak s csakhamar szájról szájra járt egy fiatal hadnagy szerencsés szójátéka, ki azt állítá, hogy ő a spanyol és trójai harc közötti családi hasonlatosságot föltalálta:

„On l'a commencé pour enlever le lais (l' Helene),” arra czélozván, hogy a francziák a spanyol gyapjt mindenütt lefogalták.

A spanyol szerzeteseknek is ki kellett kapni a magokét s mulattatni a francziákat. A franczia hírlapok, épen kivonatokat közöltek azon papi szónoklatokból, melyek által a szerzetesek a spanyol népet franczia szövetségjeik ellen fölizgatni törekedtek. A szerzetesek oktatták a népet, hogy az angoloknak szabad eretnekeknek lenniük s a biblia zt mondja, hogy eretnekeknek is kell a világon lenni. A jó isten, jelesen, szigetlakosokra ruházta e hivatait, kikről kevesebb ragályt lehet várni az igazhívőkre.

„Minő ravasz gondolat!” -- kiáltá egy százados nevetve, csak kíváncsi vagyok, mikint segítenek majd magukon a szerzetesek, ha mi az eretnek angolokat jól megrakjuk s az országból is kikergetjük.” „Akkor aztán” -- mondá egy másik, „megfordítják a bölcészetet s azt tanítandják, hogy a Compostella melletti szent föld, egy eretnek angolt sem akart magán hordozni.”

„Csak már tul volnánk a Bidassán!” -- vágott közbe egy még fiatal ezredes. -- „A győzelem nem fog elmaradni részünkre s diadalainkra az irigység is elmondhatja, hogy azok egyezsersmind az ész győzelmei. A Vizsulta partján egykor a rabszolgaságot semmisítették meg. Senki sem gútoland minket, hogy a Tájo partján az inquisitót is megsemmisítsük. Egész Európa hála-tilt mondand a császárnak, ha ő, Madridba vonulván, ama törvényszöket eltöri, mely ellen korunk és Európa felszólamlanak. A papok vezessék a lelkiismereteket, de ne gyakoroljanak polgárok felett külső és testi törvényhatóságot. Maga Spanyolország is hállát fog mondani egykoron, hogy a szerzetesektől és a háberi kényszertől megszabadítottuk, mely még mindig súlyosan nehezkedik a szép országra, hol ez órában senkinek sem szabad vendéglőket, sültekmencszöket, malmost és halászatot fölláttani, hacsak a földbirtokos meg nem enged. Midőn az angolokat Saragossából, Sevillából és Valenciából kikergetjük, egyezsersmind oly terheköt szabadltandjuk meg Spanyolországot, melyek jobban nyomasztják mint az épen felteő fekvő kanikula-csillagzat hősége.”

„Urán! -- a császár!” -- kiáltá hirtelen valaki, a tisztek asztalához lépve.

Mindnyájan felugrottak, hogy a legközelebbi perczben nevedsenek azon ámitásn, mire magának egy bajtársuk von szabadságot. A császár kétségkívül közbütték volt, de csak azon bronzalakok nemében, minőket huszonnégy óra óta, tömegesen árultak Párisban. Ugyanis egy nappal előbb öntötték ezrebe Delaunay öntödéjében a császár amaz óriás szobrát, mely a vendone-tért ékesítő oszlopra leme fölláttandó. Az érdeklés s a császár iránti hazafias lelkesedés, fölkarolták immár a császári szobort s a legkülönfélebb utánzásokban bocsátották áruba. A katonák voltak legbuzgóbb vásárlók s a mársmezőn is e tova járó árusok több százily szobrocskát adogattak el, ughogy rövid idő alatt minden asztalon lehetett látni a császár! karádjára támaszkodva, a győzelem istenasszonyával koronázott zolyót tartván kezében.

De nem sok idő telt bele s a császár valóban megérkezett. (Folyt. követ)

Debreczeni hírmondó.

„A debreczeni kertészeti egyesület, t. hó 3-án d. e. 10 órakor tartá közgyűlését. Ennek Szabó Bálint ur az egyesület szék emmalml jelen volt tagjait szívélyesen udvozolván, először is a választmány évi működésének eredményére vonatkozó részletes jelentés or. adatott föl, mely általában tudomásul vettetett. -- Bemutatták az egyesület felsőbb helyre megörösítés végett fötjerjesztendő alapszabályait, melyeknek szerkezete helyben hagyván, illető helyre fötjerjesztési rendeltettek. -- Elmonk ur előterjesztvén, hogy az évi számadások felülvizsgálása a közgyűlés teendői közé tartozik, a közgyűlés tagjai közül felülvizsgáló-bizottságot kére kineveztetni. A számadások felülvizsgálására Kovács La-

*) Látványok Berezellóban! Az andaluzi kis barnát? Halvány mint őszy őj -- az bírja Szíveim minden lobbanat.

Vagy hát épen és meséket,
Csak avégett
Hogy tudjatok tüdérseget!

Azonban akinek még nincs
Felesége, e házi kincs:
Mindenképen azon legyen
Hogy hát vegyen,
Szaporodjunk völgyön hegyen.

Mert mint feljebb mutogatóm
Hogy mily sokra nőtt az évszám,
Még is mi mily kevés számban,
Tudományban
Forgatjuk a szót a szánkban.

De azért nem kell csüggednünk;
Van még mielő melegedünk.
Lakomázzunk, süsésünk-főzzünk
Ugy időzzünk
Hogy a fagyos telen győzzünk. —

Ugy miaseunk ahogy tudunk,
Valahová csak eljutunk!
Ha nem vagyunk is mi ebben,
Mint Szebenben:
Oly biztosok Debreczenben. —

Balkányi Lajos.

Irodalom.

A „Falusi Gazda,” melynek kitűzött feladata, mindenről, mi csak érdekel bir, vagy közelebbi viszonyban van gazdaszatunkkal, koronként értesíteni az olvasót: ez évben is dus tartalommal jelent meg, s előhaladt gazdaszati iparunk színvonalán álló tanulságos olvasmányt nyújt közönségének. Megjelen e lap minden szerdán két (kis negyed) íven képekkel s — előfizetési ára egész évre 6, félévre 3, negyedévre 1 frt 50 kr.

Demjén és Sebes könyvkereskedése „Irodalmi hirdető” című folyóiratot indított meg, egész évre 1 frtjával. A magyar hírlapok, folyóiratok, naptárak és ujonan megjelenő könyvek címét, árát, stb. tartalmazza.

Gyürky Antal ur még e hó folyamában „Tájékoztató” című politikai napi lapot indítand meg.

Hazánkban a magyar lapok összes száma (melyben azonban az oly folyóiratok, mint például a „Budapesti Szemle” nincsenek betudva) új évvel összesen 62-re rugott, s ezek közül 44 Pesten jelennek meg. A politikai napi lapok száma 6; azon politikai lapoké, melyek nem jelennek meg naponként, 7; a képes lapoké 2; az egyházi és iskolai lapoké 7, a szépirodalmi s irodalmi lapoké 10; a humoros lapoké 2; a szaklapoké 16, a nem politikai s nem szaktartalmu vidéki lapoké 12. A lefolyt 1863-ik évben megszünt összesen 26 lap; de megjegyzendő, hogy ezek nagyobb része csak 1863-ban is keletkezett. 1864-ben keletkezett kettő; egy pedig (a „Magyar képművészet”) keletkezésben van.

Közelebről a következő zene-művek jelentek meg: 1) Letészem a lantot Arany Jánostól; énekhangra szerzé s zongorakísérettel ellátta Mosonyi Mihály. Melléklet a „zongorizati lapok”-hoz. 2) „A zörgő pillát” zongorára szerzé Simacsék Alajos. Megjelent Rózsa völgyi és társai műkoreskedésében Pesten. Ára 60 kr.

A „Fővárosi Lapok” című irodalmi napi közlöny is megindult. Tartalma tömött és változatos. Előfizetési díj: élvégre 8 frt; negyedévre 4 frt; 1/4 óra 2 frt. E jól szerkesztett napi lapot, — mely legjelesebb íróink műveit hozta: örömmel ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Színház.

Jan. 2. A család öröme. Vigj. 3. f. feneziából ford. Fekeli M. Az est diadala ezúttal Székely Rózsának jutott, ki Cecile-t oly hán és természetesen személyesítte, hogy folytonos szorgalom s tanulmányozás mellett, neki a legszebb jövőt ígérték. Sily György (Zöldi) Duramol (Földényi) Beaulon (János) igen helyesen megfelelt szereplésnek. Fűredi Antonia szintén eleg gyorsan deklamált de az érdes hiányzott játékból.

Jan. 3-kán „Huszárcsinny.” Népszínmű 3 szakaszban, Ista Vachot I. — Jó előadás, — közönség közép számmal.

Jan. 4. „Eljogysz és lampaferdyne” 1. f. és „Férj az új előt 1. f. — Offenbach e kedélyos operettel a szokottnál nagyobb közönséget gyűjtöttek be. Mindkét mű általában véve jól sikerült, leszámítva némi kis rekedtséget, mely különösen Pierre és Duoroquoren (Huluss) nagyon is észarvoható volt.

Jan. 5. „A család öröme” Jó előadás, kis közönség.

Jan. 6. „Dobó Kati” Történeli udvarját 4 szakaszban, duloknál és néptáncokkal, Ista Tóth Kálmán. Sikorult előadás, közönségmu közönség.

Jan. 7. „Orpheus a pokolban” operette 4 szakaszban. Ista Cremloux, ford. Havly zenejét szorít Offenbach. Az előadás teljesen megfelelt a közönségnek. A közönség kegyence ez este Földényi (Jupiter) volt, ki gyakran megnevetetd s taparra indítá a közönséget. Nem lehet ki nem fogoznák elismerésünket Földényi Antal rendező iránt is, ki a színpad ügyes és sok díszesül berendezésére oly nagy gondot fordítta ez úttal is. A színház ez alkalommal eléggé látogatott volt.

Ipar, gazdaszat, kereskedelem.

(Folytatás.)

II. Előadása

különféle póttakarmányainknak, sajátosságuk és azok czélszerű felhasználási módjának.

Különféle póttakarmányainknak különböző sajátosságuk és tápértékek levén, szükséges, hogy ezeket a gazdaszati ismerje, mert czélszerűen vegyít és alkalmazás által azoknak értékét fokozni lehet: okszerűtlen alkalmazás által pedig nemcsak a takarmány egy része elvesztéget, hanem némely esetekben még marháinkra káros hatással is lehet.

A leginkább használtat póttakarmányokat tehát és azoknak czélszerű alkalmazási módját következőkben jelöljük ki:

1-ször. A szalmafelekben a tápanyagok igen kötött állapotban levén, és azok a gyomorban vegytanú uton gyomorredy által oldatván fel, hogy annak tápértékét egészen kihasználhassuk, szükséges azt szecakának vágva és más könnyebben emészthető takarmányfelekkel vegyítve etetni, mert ha a szalma csak magában más kisebb forrájú takarmány hozzávegyítése nélkül etettetik, kelleendő több helyet foglal el a gyomorban, minél fogva a gyomorredyek nem lévén képesek azt átjárni, és feloldatni, a gyomrot kifeszítik anélkül, hogy elegendőleg táplálódniak. Minél korábban takarítottat a szalma, és minél több fűvel van vegyítve, annál táplálóbb az, ez évben különösen jó a szalma, mert hírelen száradván el, szálai vékonyak maradtak.

2-ször. A pelyvának, hogyha tisztán kezeltek, és jól eltarítatik, nagyobb szénértéke van, mint a szalmának, úgyhogy czélszerűen felhasználva 100 font pelyvát 60—70 font szénával lehet hasonlításba hozni. Legezészerűbb fűlesztve vagy forrázva más takarmányfelekkel keverve felétetni.

3-ször. A szemes életék legkisebb tömegben a legtöbb tápérték, tartalmazván és így a gyomor illő kitöltésére elegendők nem lévén, szükséges ezeket szalma-szecakával vegyítve etetni, a szalmafelek legnagyobb tömegben legkevésbé tápérték tartalmazván, fűdolog a kettőnek összeállításában oly arányt eltalálni, mely által az állatnak gyomra kellőleg kitöltötven, elegendő táplálék is adassék.

4-ször. A kukoricaszár ez évben majd mindenütt éretlenül vágatván le, és sok kifejtetlen csöveket tartalmazván, ez évben sokkal táplálóbb, mint más években, úgyhogy bátran lehet 100 font kukoricaszárát 60—70 font szénával egyenértékűnek tekinteni. — Ezt csak úgy lehet gazdaszagosan marháinkkal felétetni, ha szecakának aprítva ettetetik, különben a vastagabb szárazakat a marha meg nem eszi.

5-ször. A lombtakarmányok szorulat okozó tulajdonságát és annak miképeni elhárítását már fentebb előadván, itten csak azt említjük meg, hogy a lombtakarmányt azonnal tél kezdetén czélszerű megégetni; mert minél tovább áll, rostjai és levelei annálkább megszáradnak és megkeményednek, miáltal mindinkább veszt tápértékéből.

6-ször. Az olajpogácsát legezészerűbb juhoknak apróra törve és felnedves szecakával vegyítve, szarvasmarháknak pedig vízben felátatva szalma-szecakával vagy pelyvával vegyítve adni.

Minde a szarvasmarha, mind a birka nehezen szokván ezen eledelhez, eleinte burgonyával, darával vagy répával vegyítve kell azt etetni.

7-ször. A burgonyának — eddigi adataink szerint — tápértéke egy áll a szénához mint 1 : 2 t. i. 100 font széna 200 font burgonyával. (Egy osztrák mérő burgonya nyom 90—95 fontot.) A burgonyának azon sajátága van, hogy ha vembes állatokkal nyersen nagyobb mértékben etetik, könnyen elvetélt okoz, de más tekintetben is kivált fiatal állatoknál nagy mértékben etetve károsan hat.

Szabályul tehát azon arányt kell megtartani, hogy a burgonya az adagnak mindenkor csak felét tegye, másik felét pedig száraz takarmány.

8-ször. A répá kevesebb tápértékkel bír mint a burgonya, vagy is 300 font répa egyenlő 100 font szénával. Tejelő állatoknál a tejre, hízó állatoknál pedig a hústermelésre nagy hatással van.

Aránylag nagyobb mértékben lehet etetni mint a burgonyát, de emellett is az adagnak egy része mindenkor száraz takarmány legyen.

Terménytar.

Debreczen. Jan. 9. Buza, rozs és kukorica e héten is jó keletben emelt árban részesültek, de zab és árpa csak csökkent árban találtak vevőre. A szűkséglet fedezésére rozst és kukoricát folytattak keresnek. A heti vásáron az árak következők voltak: buza 84—85 fr. 4 f. — 4 f. 50 kr., 86—88 fr. 4 f. 60—90 kr. rozs 78—80 fr. 3 f. 35—40 kr. árpa 2 f. 80 kr. — 3 f. zab 1 fr. 90 — 2 f. kukorica új 3 f. 15 — 20 kr. köles 2 f. 90—80 kr. A szalonna ára 29—36 frt. nem igen kedvező az úrkeresésre, minthogy Pesten 28 frton kapható. Időjárásunk igen jó, hideg és száraz; reméljük, hogy holnap kezdődő országos vásárunk látogatóit és jó sikertől leend. (R.)

Arad. Decz. 31. — T. buza 4 f. 95 kr. kétszeres 4 f. 35 kr. rozs 3 f. 65 árpa 3 f. 5 kr. kukorica 3 f. 80 kr. zab 2 f. 44 kr. 1 font szalonna 40 kr. mész szalonna 35 f. — kr. itozo disznózsír 50 kr. (S.)

B. Ujfalu. Jan. 7. — A mai napon tartott hetivásárunkon a piaci árak következők voltak. T. buza 4 f. 80 kr. kétszeres 4 f. 20 kr. rozs 3 f. 60 kr. árpa 3 f. — kr. zab 2 f. — kr. tengeri 3 f. 50 kr. kolompér — f. — kr. 1 itozo köles kása 8 kr. paszuly 7 kr. lenese 8 kr. borsó 8 kr. Szarvasmarhák közép ára darabonként 30 f. — kr. marhalus fontja 9 kr. 1 mész szalonna 28 f. — kr. 1 itozo zsír 50 kr. lámpa olaj 40 kr. bor 10 kr. pálnka 20 kr. (D.)

Er-Mihályfalva. Jan. 7. — tartott heti vásárban a termények piaci ára következők voltak: T. buza mérője 4 f. 20 kr. kétszeres élet 3 f. 60 kr. rozs 3 f. — kr. tengeri 3 f. 90 kr. árpa 2 f. 60 kr. zab 1 f. 80 kr. búkköny 2 f. lednek 2 f. 80 kr. kása veltáj 3 f. 20 kr. paszuly 3 f. — kr. lenese itozóje 8 kr. borsó 7 kr. krumpli vékaja — kr. szalonna mázsája 29 f. fontja 36 kr. sertés hus 16 kr. marha hus 9 kr. olaj itozóje 33 kr. tojás darabja 3 kr. (V.)

H. Búszörmeny. Jan. 4. — T. buza 8 f. 40 kr. kétszeres 7 f. — kr. rozs 6 f. 20 kr. árpa 4 f. 20 kr. zab 4 f. — kr. tengeri 6 f. 10 kr. köles 4 f. 80 kr. 1 mész szalonna 27 frt. 1 font szalonna 32 frt. disznóhsz 12 kr. marhalus 10 kr. só 10 kr. 1 itozo disznózsír (40 kr. (K. L.)

H. Szoboszló. Jan. 4. — T. buza 4 f. 60 kr. kétszeres 3 f. 85 kr. rozs 3 f. 55 kr. árpa — frt kr. zab — frt kr. tengeri 3 f. 50 kr. köles — frt — kr. 1 mész szalonna 32 frt. 1 font szalonna 36 kr. disznóhsz 18 kr. marhalus 10 kr. só 10 kr. 1 itozo disznózsír 52 kr. (Z. M.)

Nyregyháza. Jan. 3. — A mai napon tartott hetivásárunkon, a gabonaművek ára következők voltak: t. buza 4 f. 20—40 kr. kétszeres — frt. — kr. rozs 3 f. 20—30 kr. árpa 2 f. 70 kr. zab 1 f. 90 kr. — 4 f. tengeri 3 f. 20—30 kr. (K. B.)

XV-dik közlése

az inség onyhítésére tett adakozások s ajánlatoknak.

OOB. t. Csanak József ur december hóra adott 0 frtot. 610. Balás Vendel ur novemberre és decemberre 2 frtot. 611. Kertész István réglib 1 frt ajánlatát 5 frtot megpótolván adott 3 frtot 612. Szabó András 1 frtot. 613. Mernök Somogyi Károly ur ajánl 10 véka burgonyát. 614. Az országosan begyűlt könyvtáradományból, Magyarországi királyi Helytartója gróf Pálffy Mór ő nagyméltósága által Debreczen város inségeseinek lekaldottat 4000 frt.

Ezek szerint az eddigi adakozásokból bejött készpénz térsen 8943 frt 80, /² krt. — Kelt Debreczenben, Deczember 30-kán 1863.

Szentgyörgyi Elek bizottmányi tolvészetd.

A debreczeni ref. főiskola könyvtára részére 1862 szeptembertől fogva bejött ajándékok.

(Folytatás.)

19. Szabó Gábor urtól; a. s. pataki főiskola háromszázados ünnepe. 20. A helv. hitv. egyetemes tanügyi választmánytól prof. Menyhart János ur által: Katechesis az unitárius iskolák számára Kolozsvárt 1854. — Erster Unterricht in der Religionslehre. Hermannstadt. — A keresztény vallás elemei kérdésekben az Unitáriusok értelme szerint. Kolozsv. 1856. — Fischer. Die Hauptstücke der christl. Religion. Leipzig 1852. — Nagy Péter szent történetek. — és ugyanattól: Ujzövetségi történetek Lamé Floury után. Kolozsvárt 1853. 21. Telegdi K. Lajos urtól: III. Napoleon érálkodása I. 2. füzet. — Nemzeti naptár 1863. 22. Szerey Gyábr urtól: Válasz B. M. érnak. Patak 1863. 23. A m. k. udv. Cancelláriától: Ordnung der Vorlesungen an der Universität Prag 1863. 24. Tizsa Károly 1. b. hallgató főiskolai tanulótól: Lisznyai P. magyarok Cronikája Debreczen 1862. 25. A m. k. udv. Cancelláriától: Prospett statistici della navigazione e del Commercio al Venezia nell'anno 1862. 26. T. Váczy József ref. lelkész urtól: Margitai Péter Temetői predikációk, kiadta Keresztényi István. Debreczen 1862. 27. Szabó Gábor könyvt. segéd urtól: Ház és út Kalendárium 1758. 28. Simonffy Emil 1. b. hallgató főisk. tanulótól: Bartha Bölcsész Névt. Chronica 1860-ban nyomtatott. 29. A városi könyvnyomdától: Ú hitu imádságos könyv írta Roskovicz Ignác. — Az első szabócsai tiszaszabályozó társulat apr. il 21. 22. 1863. gyűlésének jegyzőkönyve. — Ugyanezen társulat,

okt. 25. 26. 1862. gyűlés jegyzőkönyve. — Szabályrendelet a hajdu városok részére. Debreczen 1863. — A madarai egyház nyilatkozata lelkész T. K. ellen. A jiszántuli ref. egyhásköret apr. 15—20. 1863. gyűlésének jegyzőkönyve. — Iskolai törvények gymnasiumi tanulók számára. Debreczen 1862. — A debreczeni zenede aloszabályai. — Igazgatói jelentés a debreczeni zenede közgyűléséhez. — Leveleki Molnár Agostonné assz. emlékezte. — Beregszászi Pál: Építástudomány az oszloprendnek ismertetése és rajzolata. Debr. 1863. — különféle vegyes hirdetések, apró nyomtatványok 1—18 sz. a. (Folyt. követ.)

Nyilt válasz, országos agarász Retsky András levele, Nadányi Imrétől.

En dics- vagy nyereségvágyból soha sem agarásztam, mint neked s jelenvölt barátainknak szóval kijelentettem. A vinnyói országos felhívásra sem azon hiedelem ingerelt, hogy az én Dámám legjobb agar a hazában, (tudva levén előttem, hogy jónál jobbak vannak mindenben) hanem utolsó veterán alföldi agarász Gázsy Imre hű barátom sirjánál feltettem magamban, gyenge írói tehetségemtől várható versekben megénekelni elhunyt barátomat. A versek írása közben jutott eszembe, hogy Gázsy utolsó egykoru igaz barátom ünnepélyére vítezi játék helyét (melynek tartására mód, szabadság, korunkban fűdolog nincs) országos agarversenyt kellene tartanom. Verseim a vadász-lapokban ki nem adtak; a folyóiratban tett felhívásomból is a Gázsy név — bár több helyen fel volt hozva, — kihagyott. Ez eset annyira elkészerített, hogy 50 év alatt oly kedvetlenül nem agarásztam, mint a „Vinnyó”-nál; az első nyulon szánta lovatam még futásra sem ösztönöztem. Indokaimat sem valék képes kigondolni, rendbeszedni, előadni. Nem gondolván hát azzal, jó barátom „Csipkék”-je-e a nyertes vagy „Dámá”-m, azt kérdém a harmadik nyul fogatása után: „Megadná-e hát emberségre magadat csimborám, ha tied volna a „Dámá”? „Meg!” — Ión a felelet. „Ugy hát én is megadom!” — E válasz után loszálltam lovaról. Sok elfoglaltságom közt fő, hogy én tiszta magyar nemzetemet a tulajdonság szeretőven azt hiszem, hogy a valódi igaz magyar, a valalkotmányánál, hazánál, lovainál, agarainál stb. ami igazi magyar, jobb, nemesebb nem lehet más nemzeté, főleg az egyedül nyereskedésre vágyó angolé csak szemcsalásra van alkalva. Fontolatlanság vala hát a „Vinnyó”-nál megbuktatni Dámám mat, mert ott nem az én, sem a te érdekedet kell vala tekintenem. A főkérdés a volt: a magyar agar-e kitartóbb, biztosabb rogyásig futásban, vagy az angol?

Ezt hát nem kellett volna szekérre tenned; a magyarral nem kellett volna nekem megadni magamat. — A magyar és angol agarak közt levő kérdés döntetlen maradt a „Vinnyó”-nál; okai mi, uraik vagyunk; Langius szerint: „Qui perdidit numerum, incipiat iterum.” — Nagy kedvem van újra versenyztetni s megítélni, hogy illik-e az angol „csipke” a magyar „dámá”-ra? s ha ez szemellettára angol által teljesen leverettetik, nemsoká siromba rohanásom közben így kiáltok fel Gellissal: „Hatalmasabb volt nálad a lant és szerencsésőbb.”

Az akarat bennem (becsületesszavam mondok) megvan, de az öregség gyengeségei, a téli hidegek segedelmével nagyon növekedett csontfájdalmak és vértolulások megengedik-e, hogy januárius 15-én saját házamban, téged több jó barátunkkal láthatlak-e: arról bizonyosan nem állhatok jét; de ha a téli idők lágyulása s betegségem engedi, lesz szerencsém hozzátok. Előre nyilvánítom, hogy az aranyam: 1) a kisebb summát választom, azért, mert nem nagy számmal vannak aranyok erszenyemben; czélnem sem lehet nekünk régi jó barátoknak, hogy egymást szegényítsük; eleget kiluznak tőlünk a közéletnek és vizsábályozási költségek. 2) aranyra terjedő fogadási díj is elég „in recognitione juris dominialis.” Rotirálni nem lesz szabad, míg a másik tulajdonos bele nem nyugszik; a szőlőn tett vágások számításba csak úgy jöhessenek, ha utána még két nagy nyul fogatik vagy hajtatik. Az elment nyulakon tett fordítások, számításba jöjjenek, de nem a hosszú egyenes tasztások, orrolások, srófódsok. Mindenekfelett számítsom az: melyik agar ment többször el a másik mellett rogyásig futásban. Tudtedra nem azt is, hogy ha erős, száraz fagyok, szironyos havak lesznek 15-ke körül, én, az anélkül is négy körre szakadt Dámám mat nem futatom; mert egy véka aranyért sem rogtandm el védképen, lelki- testi nyomorúságim közt egyetlen vizsáztalomat. Téli agarásztásban igen ritkán lehet eltöltni, melyik agar bizonyosan jobb; mert a nemesebb agaraknak gyengébbek körmeik, vékonyabbak, finomabbak talpbőrök, fagyon hamar szétszakadnak. Sokszor láttam télen, hogy a legjobb agarak a lönyomból sem léptek ki, a korcos vas tag körmökkel talpakkal bíró agarak értéket, hátával fogták a nyulakat, a fagyok multával egyet sem értek ezek, a fentírt nyomos agaraknak segitelm sem voltak képesek. Nem azért hát, mintha féltendm a Csipkétől Dámám mat, (ha nála jobbat látok győgyörködöm benne, még tén le angol le) hanem azért, mert tökéletesen megvagyok győződve, hogy téli időben igaz ídőtlet tonni az agarak közt nem lehet. Rogyásig futtatni sem lehet; amolyik agarának körmei, talpai előbb megszakadnak, több nyul után nem fut lételeből; pedig azért sokkal több tehetség lehet benne, mint vetélytársában. Tanácsom hát kedves Andráson, hogy a versenyt február utolsó hetének vagy márczius elejének valamelyik napjára halasztassuk; különben előtérjesztésünkben ismét azt fogják hinni testvéreink, hogy „mindkettőnk agarul csupa rozsa.” *)

Kelt P. Kovácsiban 1864, Jan. 5.

Igaz barátod Nadányi Imre.

*) Jobban szerettem volna, ha a vadászlapon tett előadástomat pontról pontra igyekszel volna megzafálni, 1-ször: mert ha a közelebbi versenykor Csipkéd jobban fut sz valóban jobb is lesz Dámámmal, ez nem bizonyítja be, hogy a vinnyói verseny leírásában igazam nem volt; mert másfélves Csipkéd száta erősödhetett, futósdolított, négyéveshez közel álló Dámám gyengülhetett, futásából vesztelhetett. 2-ször: azért mert „hinni vagy fogadni” anglo mania következtében a szegényebb, pénztelenebb, a fogadási összeg betevőre képtelen lévén, mindig a gazdag lenne a győzedelem s az igazság; pedig a sz. írás szerint „könyebb a toveny a tú fokán általában, mint a gazdagnak idevezélni.” N. I.

Hécsztörze árfolyama.

Január	4.	5.	6.	7.	8.
5%-os Metalliques	100 frt.	72.00.	72.00.	72.75.	73.00.
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	70.85.	71.70.	70.15.	80.80.
1860 sors. kölcsön	100 frt.	91.05.	91.70.	92.20.	93.50.
Hitelintézet részvényei		170.90.	184.00.	170.00.	180.00.
Dunabereczveny		784.	774.70.	787.	798.
Londoni váltók		119.30.	120.30.	120.00.	119.80.
Érszt	100 frt.	118.75.	119.75.	119.50.	119.25.
Arany	1 db.	5.71.	5.70.	5.72.	5.70.

